

**ОТГОВОРИ
НА ВЪПРОСИТЕ, ПОСТАВЕНИ ОТ Г-Н СВЕТОЗАР КОСТОВ –
ПРОКУРОР В АПЕЛАТИВНА ПРОКУРАТУРА ГРАД СОФИЯ**

от Владимир Николов – кандидат за избран член на Висшия съдебен
съвет от професионалната квота на българските прокурори

УВАЖАЕМИ Г-Н КОСТОВ,

На поставените от Вас въпроси, давам следните отговори:

**ВЪПРОС 1 ЗА ЛОБИЗМА И ЗАДКУЛИСИЕТО В СЪДЕБНАТА
СИСТЕМА**

Посещавали ли сте ресторант „Осемте джуджета“ и клуб „SS“ в гр. София? Познавате ли лицата Петьо Петров „Евро“ и Мартин Божанов „Нотариуса“, ако да – какви отношения сте имали с тях?

Отговор:

Не съм посещавал ресторант „Осемте джуджета“ или клуб „SS“ в София. Не познавам Петьо Петров – „Евро“, нито Мартин Божанов – „Нотариуса“, и никога не съм имал лични, професионални или други отношения с тях.

Прекият отговор обаче не изчерпва поставения въпрос. Случаите, станали известни като „Осемте джуджета“ и „Нотариуса“, разкриха съмнения за индивидуално неправомерно поведение, но и значително по-дълбок институционален проблем – неспособност на кадровия орган своевременно да установи фактите, да оцени риска за съдебната система и да възстанови доверието чрез прозрачни и убедително мотивирани решения. Данните за неформални кръгове, лични зависимости и въздействие върху магистрати или върху управленски и кадрови процеси са нетърпими признаци на институционално завладяване. При него законовите правомощия и официалните процедури се подменят от отношения на влияние, лоялност към личности и скрити зависимости.

Подобен риск изисква незабавна и категорична имунна реакция на съдебната власт. Мълчанието, забавената проверка, разпокъсаните действия и прехвърлянето на отговорност между институциите позволяват съмнението да обхване цялата система и поставят под въпрос почтеността на огромното мнозинство магистрати, които изпълняват задълженията си според закона и

вътрешното си убеждение. ВСС не може да чака отделният скандал да придобие обществен мащаб. Неговата отговорност е да разполага с постоянен механизъм за ранно установяване на риска, проверка на фактите, защита на засегнатите магистрати и търсене на отговорност при установени нарушения.

Като член на ВСС ще предложи единна процедура за получаване и разглеждане на сигнали за неправомерно външно или вътрешно въздействие. Тя трябва да определя кратък срок за първоначална оценка, компетентен орган за всяко последващо действие, гаранции за поверителност и защита от неблагоприятно третиране, пълна проследимост на предприетите действия и мотивирано приключване на всеки случай. Така нито един сигнал няма да може да бъде оставен без движение, негласно прекратен или разглеждан по различен стандарт според засегнатите лица.

Ще настоявам тази процедура да бъде допълнена с постоянен преглед на рисковете за институционалната почтеност. В системата на прокуратурата предмет на периодичен анализ трябва да бъдат управленските инструменти, чрез които могат да се създават зависимости или възможности за избиращелен натиск: преразпределянето на преписки и дела, командироването, продължителното изпълнение на ръководни функции без проведен избор, измененията в натовареността, писмените указания и тяхното отменяне, както и използването на дисциплинарна инициатива. Целта е да се откриват повтарящи се управленски модели, без да се засяга самостоятелната професионална преценка на прокурора.

При установени данни за нарушения ВСС трябва да прилага дисциплинарните си правомощия своевременно, обективно и еднакво спрямо всички, включително при обществено значими случаи. Недопустими са както избиращелното преследване, така и избиращелното бездействие. Членовете на Съвета също следва да носят отговорност за действията и бездействията си. Институционалната почтеност губи съдържание, когато правилата се прилагат според длъжността, влиянието или принадлежността на проверяваното лице.

Промяната трябва да обхване и кадровата политика. Всяко назначаване, повишаване, командироване и избиране на административен ръководител следва да се основава на предварително определени критерии, проверими данни и публично изложени мотиви. Професионалното израстване трябва да зависи от знанията, постигнатите резултати, управленските качества и доказаната почтеност, а не от достъп до неформални кръгове или лична близост с носители на власт. Ще работя за преодоляване на практиката Прокурорската колегия да взема решения без достатъчна публична проследимост. Видими трябва да бъдат приложените критерии, позициите на членовете, изпълнението на решенията и причините за отклонение от предварително заявената политика.

В първите сто дни от мандата ще предложи изготвянето на публичен базов доклад за състоянието на основните управленски системи, включително за

рисковете пред институционалната почтеност. Възстановяването ѝ трябва да бъде приоритет през първата година, с конкретни мерки, отговорни комисии и административни звена, срокове и измерими резултати. На всеки шест месеца ВСС следва да отчита не само извършените действия, но и постигнатите резултати, допуснатите отклонения и необходимите корективни мерки. Ежегодно трябва да се публикува и обобщен доклад за характера на сигналите за неправомерно въздействие, реакциите на Съвета и установените системни рискове, без да се разкрива защитена информация. Институционалната почтеност означава лоялност към Конституцията, закона и професионалните принципи, а не към личности и неформални среди. Ще упражнявам мандата си независимо от персонални, институционални и групови зависимости, ще мотивирам публично позициите си по въпросите с принципно значение и ще се отчитам пред прокурорската общност. Съдебната власт може да защити независимостта и авторитета си само когато разполага със способност да разпознава опитите за завладяване, да ги пресича в ранен стадий и да носи отговорност за собствената си реакция.

ВЪПРОС 2 ЗА ПРЕДСТОЯЩИЯ ИЗБОР НА ГЛАВЕН ПРОКУРОР:

Какъв трябва да е профилът на бъдещия главен прокурор според Вас? Какви качества трябва да има един кандидат за главен прокурор, за да гласувате за него?

Отговор:

Изборът на нов главен прокурор ще бъде едно от най-отговорните решения на следващия Висш съдебен съвет. Главният прокурор съчетава значителна правна, управленска, кадрова и публична власт. Затова профилът трябва да показва професионалните способности на кандидата и начина, по който той разбира, упражнява и ограничава предоставената му власт.

Бих подкрепил кандидат с безукорна професионална репутация, доказана правна компетентност, стратегическо мислене, реален управленски капацитет, независимост, интегритет и устойчивост на вътрешен и външен натиск. Той трябва да разбира прокуратурата като институция на правото, която не може да бъде отъждествявана с личността и волята на своя ръководител. **Особено важни за мен са институционалната сдържаност, уважението към самостоятелната преценка на прокурорите, готовността за поемане на лична отговорност и**

способността да се поддържа ясна граница между наказателното преследване, политическия процес и публичната комуникация.

Наред с оценката на професионалните и управленските качества бих приложил предварително обявени минимални изисквания за независимост, почтеност и институционална съдържаност. Не бих подкрепил кандидат, ако конкретни и проверени доказателства установяват:

- избирателно отношение към преписки, дела, лица или обществени групи;
- използване на прокуратурата за участие в лични, политически или институционални конфликти или проекти;
- определяне на критици или обществени групи като противници на институцията;
- публично заклеяване на граждани преди произнасянето на съда;
- разгласяване на подбрани материали от производства с цел създаване на предварителна обществена присъда;
- използване на пресслужбата и други институционални комуникационни ресурси за натиск, персонални атаки или изграждане на личния публичен образ на ръководителя;
- превръщане на йерархичния контрол в намеса по конкретни преписки и дела;
- използване на назначенията, командироването, проверките и дисциплинарните правомощия за формиране на лична лоялност;
- разделяне на прокурорите на „свои“ и „чужди“;
- заместване на трайните правни резултати с показни акции, медийна активност и силова реторика.

Отрицателен извод по който и да е от тези показатели може да бъде направен само въз основа на конкретни, относими и проверени факти, след като кандидатът е запознат с тях и е получил реална възможност да представи обяснение и доказателства. Сигналът, образуваната преписка, неприключилата проверка или медийната публикация не установяват нарушение и не могат сами по себе си да бъдат основание за отрицателна оценка или отпадане на кандидат. Значение имат фактите, установени по надлежния ред, тяхната връзка с изискванията за длъжността и поведението на кандидата.

Посочените практики засягат пряко законовите правомощия и институционалната роля на главния прокурор. Те могат да разкрият дефицит на

политическа неутралност, управленска почтеност, защита на основните права, институционална сдържаност и отговорна публична комуникация. Установен съществен дефицит в независимостта, интегритета или зачитането на правата трябва да има изключващо значение и да не може да бъде компенсиран с продължителен стаж, висока професионална оценка или убедително представена концепция.

Как ще установя дали кандидатът отговаря на законовите изисквания?

Ще настоявам профилът на длъжността, оценъчната матрица, тежестта на отделните критерии и допустимите доказателствени източници да бъдат приети и публикувани след широко професионално обсъждане и преди обсъждането на конкретни имена. Правилата трябва да бъдат предварително известни и еднакви за всички кандидати, независимо дали идват от прокуратурата или извън нея. Еднакви трябва да бъдат изискваните компетентности, праговете за тяхното установяване и относителната им тежест. Различни могат да бъдат доказателствата, чрез които съответните качества се установяват.

Оценяването трябва да премине през четири отделни проверки.

Проверка на професионалната компетентност

Трябва да бъдат анализирани публично достъпни или законосъобразно предоставени представителни актове и решения на кандидата, включително по производства с висока фактическа и правна сложност. Подборът не следва да се извършва единствено от самия кандидат. Част от актовете трябва да бъдат определени по обективни признаци: обществена значимост, степен на намеса в основни права, продължителност на производството и резултат от съдебния контрол. При анализа трябва да бъдат спазвани следствената тайна, защитата на личните данни и правата на засегнатите лица.

Ще оценявам качеството на правната аргументация, устойчивостта на актовете пред съда, спазването на процесуалните права и поведението на кандидата при установена грешка или незаконосъобразно действие.

При кандидат извън прокуратурата трябва да бъдат изследвани функционално съпоставими доказателства: актове, процесуално представителство, правни становища, работа по сложни наказателноправни казуси, участие в законодателни и тълкувателни процедури, академични изследвания с практическо значение, контролна или разследваща дейност и професионални резултати, подложени на независима оценка или съдебен контрол.

Кандидатът извън прокуратурата трябва да докаже задълбочено познаване на наказателното право и процес, практиката на националните и европейските съдилища, структурата и правомощията на прокуратурата и механизмите за защита на вътрешната независимост. Общата правна култура и публичната разпознаваемост не са достатъчни за длъжност, която включва върховен надзор за законност и методическо ръководство върху цялата прокуратура.

Проверка на управленския модел

Управленският капацитет трябва да се оценява според постигнатите резултати. Ще изследвам данните за сročността и качеството на работата, натовареността, върнатите дела, прекратените производства, изпълнението на препоръки от проверки и одити и предприетите мерки при установени системни проблеми.

Отделно ще анализирам документираната кадрова и управленска практика на кандидата: приложените критерии при предложения, назначения, командированя, поощрения и дисциплинарни инициативи, мотивите към решенията, постигнатите резултати и последователността на използвания професионален стандарт. Анализът трябва да се основава на законосъобразно достъпни документи и да не се превръща в проверка на лица, които са били предмет на съответните кадрови или дисциплинарни решения.

При кандидат извън прокуратурата ще оценявам управлението на институции, организации, големи екипи, публични ресурси или сложни професионални процеси. Значение ще имат мащабът на отговорността, броят на ръководените служители, управляваният бюджет, кадровите решения, работата при кризи, резултатите от проверки и одити и способността да се отстраняват установени организационни дефицити.

Предходната ръководна длъжност сама по себе си не доказва управленски капацитет. Необходимо е кандидатът да покаже какви проблеми е заварил, какви решения е взел, какви резултати е постигнал, в какво не е успял и каква отговорност е поел при неуспех.

Ще оценявам и изпълнимостта на представената концепция. Всяка основна мярка трябва да бъде свързана с конкретен проблем, механизъм за изпълнение, необходим ресурс, срок и показател за резултат. Така може да се установи дали кандидатът предлага реална управленска програма, чието изпълнение подлежи на последваща оценка.

От кандидат извън прокуратурата ще очаквам и конкретен план за институционално навлизане: как ще придобие необходимото оперативно познание, как ще изгради професионален екип, как ще предотврати зависимостта си от тесен кръг вътрешни посредници и какви действия ще предприеме през първите сто дни. Външната позиция може да осигури дистанция от съществуващи зависимости, но липсата на пряк опит в системата създава риск от информационна и кадрова зависимост, който трябва да бъде предварително оценен.

Проверка за независимост, интегритет и институционална съдржаност

Ще проверявам декларациите за имущество и интереси, влезлите в сила актове за конфликт на интереси и дисциплинарна отговорност и относимите окончателни резултати от проверки, до които ВСС има законен достъп.

Текущ сигнал, прокурорска преписка или неприключила проверка могат да бъдат повод за поставяне на въпрос и изслушване на кандидата, но не доказват неблагоприятното обстоятелство, за което се отнасят. Те трябва да бъдат ясно разграничени от окончателните актове и установените факти. В оценката не може да се прехвърля върху кандидата задължението да доказва неистинността на непроверени твърдения.

Наред с официалните документи ще се интересувам от поведението на кандидата при натиск и конфликт: защитава ли е самостоятелната преценка на прокурорите; поставял ли е граници пред неправомерна намеса; прилагал ли е еднакъв стандарт към влиятелни и невлиятелни лица; поемал ли е отговорност за собствените си решения.

При кандидат извън системата трябва да бъде съставено равностойно професионално досие чрез представените в процедурата документи, публичните официални регистри, влезлите в сила актове и други законосъобразно достъпни източници. Липсата на магистратско кадрово досие не означава липса на обстоятелства, подлежащи на оценка, но не оправдава нерегламентирано събиране на информация или използване на непроверени твърдения.

И при двете категории кандидати ще изследвам поведението при натиск и конфликт, защитата на самостоятелната професионална преценка, отношението към неправомерната намеса, прилагането на еднакъв стандарт и готовността за поемане на лична отговорност за взетите решения.

Особено внимание ще отдели на съответствието между публично заявените принципи и конкретното поведение. Независимостта се доказва чрез решенията в ситуации, в които нейното отстояване е имало реална професионална цена.

Проверка на публичната комуникация

Публичните изяви, официалните съобщения и комуникационната политика на ръководените от кандидата структури трябва да бъдат част от оценяването.

Ще проверявам дали е спазвана презумпцията за невиновност, дали са разгласявани чувствителни материали без доказана необходимост, дали използваният език е бил институционален и дали комуникационният ресурс е служил за информиране на обществото или за оказване на натиск и водене на персонални конфликти.

Същите критерии трябва да бъдат приложени към кандидат извън прокуратурата чрез неговите публични изяви и поведението му като съдия, адвокат, държавен служител, представител на академичните среди, представител на професионална организация или лице на публична длъжност. Ще се оценяват политическата неутралност, уважението към презумпцията за невиновност, отношението към професионалното несъгласие и способността да отделя институционалната позиция от личния и политическия спор.

Как ще работя с доказателствата?

Декларациите и твърденията на кандидата трябва да бъдат проверявани чрез първични документи и съпоставяне на независими източници. Професионалното досие, конкретните актове, резултатите от съдебния контрол, кадровите решения, окончателните резултати от официални проверки и публичните позиции имат по-голяма доказателствена стойност от самооценката и общите обещания.

За кандидат извън системата ВСС трябва предварително да определи кои доказателства са функционално съпоставими с прокурорските актове, кадровото досие и резултатите от прокурорското управление. Различният професионален път не трябва да води до по-нисък стандарт или до оценяване по критерии, които кандидатът обективно не е могъл да изпълни.

Еднакви трябва да бъдат компетентностите, праговете и тяхната тежест. Конкретните показатели могат да отразяват професионалния път на кандидата. Когато определена компетентност не може да бъде доказана с преки или

функционално съпоставими данни, тя трябва да бъде отчетена като недоказана, вместо да се предполага.

Във всяка оценка ясно и мотивирано ще разграничавам:

- кой факт приемам за установен;
- от какъв източник произтича;
- кое представлява непотвърдено твърдение;
- кой извод правя въз основа на установените факти.

Непотвърдени публикации, слухове, сигнали и внушения не могат да служат като доказателство. Кандидатът трябва да бъде запознат с всяко съществено неблагоприятно обстоятелство и да получи реална възможност да представи обяснение и доказателства. При отрицателните показатели ще преценявам характера, тежестта, продължителността и повторемостта на установеното поведение, както и връзката му с правомощията на главния прокурор.

В какво изслушване ще участвам?

На всички кандидати бих поставил еднакви практически казуси. Например:

– Как ще постъпят при искане от представител на политическите власти да бъде образувано, ускорено или прекратено конкретно производство?

– Как ще реагират, ако наблюдаващ прокурор откаже да изпълни неформално очакване на ръководството?

– Какви действия ще предприемат при съмнение, че пресслужбата е използвана за разпространяване на подбрана информация срещу определено лице или група хора?

– Как ще гарантират, че командироването и дисциплинарната власт не се използват като средства за подчинение?

– Как ще постъпят, когато обществените очаквания за незабавно обвинение не се подкрепят от достатъчно доказателства?

Всеки отговор трябва да съдържа конкретно решение, правно основание, ред за документиране, институционални гаранции и механизъм за последващ контрол. След общите въпроси бих поставил и индивидуални въпроси, произтичащи от допустимите доказателства за професионалната и управленската дейност на съответния кандидат. Въпросите не трябва да приемат непроверено твърдение за установен факт или да внушават предварителна оценка.

На кандидат извън прокуратурата бих задал допълнителни казуси, които изискват конкретно познаване на прокурорската система: границите на методическото ръководство, защитата на наблюдаващия прокурор от йерархичен натиск, разпределението и преразпределението на преписки, отношенията с разследващите органи и службите за сигурност, използването на чувствителна информация и управлението на национална структура при криза.

Как ще мотивирам избора си?

За всеки кандидат ще настоявам да бъде публикувана индивидуална оценъчна карта, която показва:

- доказателствата по всяка компетентност;
- установените положителни и отрицателни показатели;
- празнотите и противоречията в допустимата информация;
- установените несъответствия между заявени принципи и предходно поведение;
- обясненията и доказателствата, представени от кандидата;
- мотивирания извод за съответствието му с профила.

Ще настоявам решението на ВСС да съдържа действителен сравнителен анализ. Трябва да бъде обяснено с кои доказани качества избраният кандидат превъзхожда останалите, как са оценени установените рискове и защо те не препятстват избора му. Непроверени твърдения и висящи процедури не могат да бъдат представяни като установени рискове.

Лично ще обявя предварително критериите, по които ще оценявам кандидатите, и ще мотивирам публично гласа си чрез конкретните доказателства, на които съм се основал.

Изискуемото мнозинство дава правна валидност на избора. Проследимият път от доказателствата през предварително обявените критерии до всеки подаден глас му дава обществена легитимност.

ВЪПРОС 3 ЗА НЕЗАВИСИМОСТТА НА ПРОКУРАТУРАТА И НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

На 24 октомври 2019 г. главният прокурор Сотир Цацаров, в процедурата по избор на Иван Гешев за главен прокурор, заяви, че по-важно

от това какво се случва в сградата на ВСС е това, какво се случва в две други сгради. В светлината на това признание за влиянието на задкулисието в съдебната система, как възнамерявате да възстановите и отстоявате независимостта на прокуратурата и на съдебната власт?

Отговор:

Независимостта започва там, където свършва страхът от кадрова, дисциплинарна и репутационна разправа.

Ако кадровите и управленските решения се предпришават извън установените процедури, заседанието на ВСС се превръща във формално потвърждение на чужда воля. Затова възстановяването на независимостта изисква да бъдат прекъснати конкретните канали, чрез които неформалното влияние достига до решенията на съдебната власт.

Външният натиск постига резултат, когато намери вътрешни носители. Това могат да бъдат кадрови зависимости, продължително командироване, назначения на временно изпълняващи функции, селективно преразпределяне на преписки, неформални указания, дисциплинарна инициатива, вътрешни проверки, достъп до чувствителна информация или публично дискредитиране. Независимостта на прокуратурата включва защита от политическо и икономическо влияние *и защита на всеки прокурор от неправомерно въздействие в самата система.*

Най-тежкият риск възниква, когато цели административни звена бъдат корупционно заразени или мафиотизирани. Това се случва например, когато структура, създадена да контролира законността или да информира обществото, започне да обслужва неформална мрежа: събира и използва компрометираща информация, проверява избирателно, защитава лоялните, притиска неудобните и подпомага възпроизвеждането на зависимости чрез кадрови решения.

Тези негативни явления имат разпознаваеми институционални белези: официалните правила отстъпват пред неформални разпореждания; еднакви случаи се третират различно; информацията се използва селективно; отговорността се размива; достъпът до влияние зависи от лоялност; опитите за противопоставяне водят до проверки, кадрови последици или репутационен натиск. Такива структури не могат да бъдат оздравени само със смяна на ръководителя. Необходими са функционален анализ на дейността по

предварително обявени критерии, прекъсване на установените зависимости, индивидуална отговорност за конкретно доказани нарушения и промяна на правилата, които са позволили моделът да се възпроизвежда. Тези действия не могат да се основават на колективно подозрение, принадлежност към определено звено или участие в конкретна проверка.

Особено внимание изискват звената, които разполагат едновременно с информация и възможност да влияят върху професионалната репутация и кариерата на магистрата. Такъв е например Пресцентърът на прокуратурата. Естеството на неговите функции създава висок институционален риск, ако липсват контрол, проследимост на решенията и ясно разпределена отговорност. Тази оценка се отнася до риска, произтичащ от функциите, и не съдържа предварителен извод за поведението или отговорността на конкретни служители.

Засилени проверки за почтеност по високите нива

Не подкрепям използването на крайни мерки като общ вентинг за всички български магистрати. Никога не бих участвал и не бих допуснал „лов на вещици“ или реваншизъм. Убеден съм, че голямото мнозинство съдии, прокурори и следователи изпълняват задълженията си при спазване на закона и стриктно придържайки се към правилата на професионалната етика. Подкрепям въвеждането на засилени проверки за почтеност за висшите управленски длъжности в съдебната система – членовете на ВСС, членовете на инспектората към ВСС, главния прокурор, председателите на върховните съдилища и за ръководните длъжности в звена с контролни, кадрови, информационни и комуникационни функции. Обхватът трябва да бъде определен според риска, свързан с конкретната длъжност и реалните възможности за влияние, по общи критерии, приложими към всички съпоставими длъжности.

Проверката следва да обхваща:

- имущество, интереси, зависимости и потенциални конфликти на интереси;
- съответствие между доходи, имущество и начин на живот;
- кадровата и управленската история на проверяваното лице;
- участията му в назначения, командированя, проверки и дисциплинарни процедури;
- повтарящи се професионални и управленски връзки, които могат да разкрият мрежа на зависимост;

- работата с чувствителна, класифицирана или служебна информация;
- данните за неформални указания, селективно третиране и ответни действия срещу подали сигнали лица;
- съответствието между декларираните принципи и конкретно професионално поведение.

Необходимо е предварително да бъдат определени източниците на информация, доказателственият стандарт, сроковете, правото на лицето да бъде изслушано и редът за съдебен контрол. Всеки отрицателен извод трябва да почива на установени факти, а не на публикации, слухове или вътрешни внушения. Подаването на сигнал и образуването на проверка не установяват нарушение и не могат сами по себе си да обосноват неблагоприятен извод.

Засилената проверка за почтеност трябва да се провежда преди назначаване на висша длъжност, периодично при нейното заемане и при възникване на конкретни данни за зависимост или злоупотреба. Установеният сериозен дефицит на почтеност следва да има изключващо значение за заемането на ръководна или чувствителна длъжност.

Функционален анализ на вътрешните контролни механизми

Ще настоявам в рамките на правомощията на ВСС да бъде иницииран независим функционален анализ на вътрешните контролни механизми в прокуратурата. Анализът трябва да се извърши за достатъчно продължителен период, по предварително обявени критерии и върху всички съпоставими случаи, а не чрез подбор на конкретни служители или проверки. Той трябва да установи:

- по какъв повод са започвали проверките;
- как са подбирани проверяваните магистрати и структури;
- колко проверки са образувани по анонимни, повторни или неподкрепени с конкретни данни сигнали;
- има ли случаи на многократни проверки срещу едни и същи лица;
- каква е продължителността на проверките и какви са резултатите от тях;
- има ли различно третиране на сходни случаи;
- как е събирана, съхранявана и предоставяна информацията;
- кои лица са имали достъп до материалите;
- има ли изтичане или използване на информация извън целите на проверката;

- последвали ли са кадрови, дисциплинарни или репутационни последици за магистрати, изразили критична позиция или подали сигнал за нередност;

- изпълнявани ли са устни или непроследими разпореждания.

Необходимо е да бъде изследван целият път на проверката – от сигнала и решението за образуване до крайния акт, достъпа до материалите и последващото им използване. Само така може да се установи дали вътрешните контролни механизми са прилагани по еднакъв стандарт или отделни правомощия са били използвани като средство за селективен вътрешен натиск. Функционалният анализ няма да преразглежда конкретни приключили производства, да проверява служители или да установява колективна отговорност на служителите в звеното.

Функционален анализ на публичната комуникация на прокуратурата

Същият стандарт трябва да се приложи към публичната комуникация на прокуратурата, включително към дейността на Пресцентъра. Този анализ трябва да обхване начина на функциониране, правилата и проследимостта на решенията за представителен период, без предварително определяне на виновни служители. Публичната комуникация на прокуратурата може да засяга необратимо професионалната репутация на магистрати и правата на гражданите. Затова трябва да бъде проверено:

- кой взема решения за подготовката и публикуването на съобщения;
- от кого се възлагат конкретни комуникационни задачи;
- какъв е източникът на фактическата информация;
- съществува ли проследима редакционна и одобрителна процедура;
- разгласявани ли са избирателно материали от преписки и досъдебни производства;
- спазвани ли са презумпцията за невиновност и защитата на личните данни;
- използван ли е институционалният ресурс за персонални атаки, внушения или натиск;
- координирано ли е предоставяне на подбрана информация на определени медии;
- осигурявани ли са право на отговор и своевременно поправяне на невярна или подвеждаща информация;
- запазени ли са архивът, авторството, възлаганията и последователността на редакциите.

Пресцентърът трябва да информира обществото по ясни професионални правила. Необходими са утвърдена процедура за възлагане и одобряване на всяко съобщение, регистър на достъпа до чувствителна информация, архив на редакциите и ясно разпределена отговорност за съдържанието. Институционалната комуникация не може да се използва като продължение на дисциплинарният или йерархичният натиск. Отговорност за нарушение може да се търси само индивидуално, въз основа на установени факти и при пълно право на защита.

При установяване на системен проблем ВСС трябва да използва правомощията си за необходимите организационни или законодателни промени, за да възстанови безпристрастното функциониране на всички звена.

Защитата на независимостта и институционалната почтеност трябва да бъде организирана като постоянен управленски процес. Като член на ВСС ще отстоявам разбирането, че независимостта на магистратите се гарантира не само чрез реакции при вече възникнал натиск, а преди всичко чрез начина, по който се упражняват кадровите и управленските правомощия на Съвета.

Личният ми ангажимент е да формирам позициите си въз основа на закона и проверените факти, да ги защитавам публично и да нося отговорност за всеки свой глас. Няма да участвам във формирането на предварително договорени мнозинства и няма да приема институционалното мълчание като допустим отговор на данни за вътрешен натиск.

ВЪПРОС 4 ЗА ДИСЦИПЛИНАРНАТА ДЕЙНОСТ НА ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ

Запознат ли сте с дисциплинарната дейност на Прокурорската колегия? Намирате ли съществени проблеми в тази дейност? Ако кандидатът е бил административен ръководител на ОСВ, налагал ли е, респ. правил ли е предложения за налагане на дисциплинарно наказание на магистрати, колко от тях окончателно са влезли в сила? Как ще коментирате изложените по-долу числа?

Макар и да не е публикувана официална статистика за дисциплинарната дейност на ПК, от различни източници е известно, че за

последните 10 години от всички образувани дисциплинарни дела едва в около 55% от делата са наложени дисциплинарни наказания, в преобладаващия случай „забележка“. От тях делът на влезлите в сила наказания е едва около 35–40% спрямо всички образувани дела. Изцяло отменените от ВАС наказания са около 15–20%, предимно заради процесуални нарушения.

Отговор:

В периода 2012-2017 г. като административен ръководител на Районна прокуратура град Плевен и в периода 2021–2025 г. като административен ръководител на Окръжна прокуратура град Плевен не съм налагал дисциплинарни наказания и не съм правил предложения за налагането им. В няколко случая съм приложил мярката „обръщане на внимание“ по чл. 327, ал. 1 от ЗСВ.

Предпочитам да повишавам качеството на работата чрез анализ на причините за установените затруднения, ясна организация, обучение, методическа подкрепа и текущ контрол. Приемам дисциплинарното наказание като последно средство, приложимо при доказано виновно нарушение и след пълноценно упражняване на правото на защита.

Същото разбиране ще ръководи поведението ми и като член на ВСС. Използването на което и да е правомощие, включително и дисциплинарната власт, за лична разправа, реванш или натиск е несъвместимо с разбирането ми за институционална почтеност.

Предложенията ми са насочени към утвърждаването на ясни правила, които да се прилагат еднакво и предвидимо спрямо всички магистрати, както и изграждане на практика, която да гарантира обективното им прилагане. По този начин ще бъдат преодоляни слабостите и проблемите, констатирани в досегашната практика на ВСС, а именно недостатъчно прозрачност, липса на ясни критерии и единна методология, съмнения за нееднакво третиране на сходни казуси, активност по определени дисциплинарни казуси и необяснима пасивност при други.

За да отговоря на посочените във въпроса числа, проверих официално публикуваната информация на ВСС. На интернет страницата на Съвета са

публикувани отделни годишни отчети на Комисия „Дисциплинарна дейност и взаимодействие с Инспектората към ВСС“, от които извлякох следните данни:

– Според отчета за 2023 г. Комисията е провела 21 заседания и е разгледала 41 преписки, свързани с дисциплинарната отговорност, и 42 преписки, свързани с дейността на ИВСС. Образуван са 18 дисциплинарни производства: 6 по предложения на административни ръководители срещу четирима прокурори и двама следователи; 2 по предложения на ИВСС срещу двама прокурори; 10 по предложения на изпълняващия функциите главен прокурор срещу петима прокурори, трима следователи и двама административни ръководители. От новообразуваните производства 2 са приключили до края на годината, а 16 са останали висящи. През годината Прокурорската колегия се е произнесла по общо 5 дисциплинарни дела, включително по дела, образувани през предходни години. Постановени са 2 окончателни решения на ВАС – с едното жалбата е отхвърлена, а с другото решението на Колегията за налагане на наказание е отменено. Постъпили са 6 заповеди за налагане на „забележка“ и 20 заповеди за обръщане на внимание по чл. 327 ЗСВ.

– Според отчета за 2024 г. Комисията отново е провела 21 заседания и е разгледала 31 преписки, свързани с дисциплинарната отговорност, и 38 преписки, свързани с дейността на ИВСС. Образуван са 12 дисциплинарни производства: 5 по предложения на административни ръководители срещу четирима прокурори и един следовател; 1 по предложение на ИВСС срещу прокурор; 6 по предложения на изпълняващия функциите главен прокурор срещу двама прокурори, трима следователи и един административен ръководител. От тях 3 са приключили до края на годината, а 9 са останали висящи. Прокурорската колегия се е произнесла по общо 20 дисциплинарни дела. Тринадесет решения не са обжалвани и са влезли в сила, а 7 са обжалвани. През 2024 г. няма влезли в сила решения на ВАС, с които да е отменен акт на Колегията по дисциплинарно производство. Постъпили са 8 заповеди за налагане на „забележка“, по 7 от които Колегията се е произнесла, както и 8 заповеди за обръщане на внимание.

– Според отчета за 2025 г. Комисията е провела 15 заседания и е разгледала 13 преписки, свързани с дисциплинарната отговорност, и 35 преписки, свързани с дейността на ИВСС. Образуван са 2 дисциплинарни производства – едното по предложение на административен ръководител срещу прокурор, а другото по предложение на изпълняващия функциите главен прокурор срещу

административен ръководител. Едното е приключило до края на годината, а другото е останало висящо. Прокурорската колегия се е произнесла по общо 10 дисциплинарни дела. Седем решения не са обжалвани и са влезли в сила, а 3 са обжалвани. През годината с окончателни решения на ВАС са отменени 2 решения на Колегията по дисциплинарни производства. Постъпили са 3 заповеди за налагане на „забележка“, по 2 от които Колегията се е произнесла, а една е останала за разглеждане, както и 4 заповеди за обръщане на внимание.

Тези официални данни не позволяват да бъдат потвърдени или отхвърлени посочените във въпроса проценти за десетгодишен период. Образуваните през дадена година производства, решенията през същата година дела и постановените окончателни решения на ВАС не принадлежат непременно към една и съща съвкупност. През 2024 г. например са образувани 12 производства, но са решени 20 дела, част от които са образувани по-рано. Съдебният контрол също често приключва през година, различна от годината на образуване или решаване на дисциплинарното дело. Поради това механичното съпоставяне на годишните стойности би довело до неточни изводи.

Официална информация следователно има, но липсва единна многогодишна статистика, която да проследява всяко производство от образуването му до окончателния резултат. Не са представени в обща съпоставима таблица субектът и основанието на предложението, годината на образуване, продължителността на производството, видът на решението и наказанието, влизането му в сила, обжалването и основанията за потвърждаване или отмяна. Това ограничава възможността да се оцени последователността на дисциплинарната практика и резултатността на съдебния контрол.

Отчетите съдържат и конкретни данни за проблеми при прилагането на дисциплинарни процедури. В отчета за 2023 г. Комисията посочва случаи, при които административни ръководители не са изяснили в пълнота относимите факти, не са анализирали доказателствата и не са мотивирали достатъчно заповедите за налагане на „забележка“. Колебанията в броя на новообразуваните производства – 2 през 2022 г., 18 през 2023 г., 12 през 2024 г. и отново 2 през 2025 г. – сами по себе си не доказват непоследователна или избирателна практика. Те обосновават необходимостта от общ анализ на причините за тези различия, основанията за образуване, продължителността и резултатите от производствата.

Предлагам периодичен анализ на дисциплинарната практика въз основа на обобщени и анонимизирани данни и на влезли в сила актове за достатъчно представителен период. Анализът трябва да проследява субекта и правното основание на предложението, продължителността на производството, вида на решението и наложеното наказание, спазването на правото на защита, резултата от съдебния контрол и последователността при определяне на санкциите. Когато отделни случаи се използват за установяване на повтарящи се проблеми, те следва да бъдат представяни без идентифициране на магистратите, инспекторите и другите участвали длъжностни лица.

Този анализ няма за цел да установява персонална отговорност, да проверява работата на конкретни инспектори, да възобновява приключили производства или да преоценява действията им поради участието в определена проверка.

Когато разглежда конкретно дисциплинарно дело, Прокурорската колегия не следва механично да възприема констатациите на органа, извършил проверката. Тя е длъжна в рамките на собствените си правомощия да оцени доказателствата, законосъобразността на тяхното събиране, връзката им с формулираното дисциплинарно обвинение и възраженията на засегнатия магистрат. Това е част от решаващата дейност на Колегията, а не контрол върху конкретните инспектори или основание за кадрова намеса спрямо тях.

Институционалният резултат трябва да бъде обща и ориентирана към бъдещето рамка за дисциплинарната практика: единна публична статистика, ясни критерии за образуване на производство, проследимост на доказателствата, едновременно разглеждане на доклада и възраженията срещу него, защита срещу преждевременно разгласяване, предвидими и пропорционални решения и периодичен анализ на съдебния контрол. Тези правила трябва да се прилагат еднакво независимо от длъжността, позициите и професионалните отношения на засегнатия магистрат. Няма да подкрепя използването на дисциплинарни или кадрови правомощия за натиск, разчистване на лични сметки или отстраняване на професионални опоненти.

Дисциплинарната отговорност е необходима част от доброто управление, но не изчерпва неговите инструменти. Организационните пропуски изискват ясни правила, обучение, методическа подкрепа и управленски мерки. Доказаното виновно нарушение изисква своевременна и пропорционална санкция.

Дисциплинарната власт заслужава доверие, когато осигурява едновременно отговорност, пълно право на защита и еднакъв стандарт към всички, без персонални кампании, предварително определени виновни лица и намеса в работата на инспектори заради участието им в конкретни проверки.

21.09.2026 год.

С уважение:

**Vladimir
Valentinov
Nikolov**

Digitally signed by
Vladimir
Valentinov Nikolov
Date: 2026.09.21
12:50:18 +03'00'